1859. N°. 50.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 27 APRIL.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 26 April.

Door den *Alg. K. [illegible]bode* wordt het volgende medegedeeld: Van regeringswege [illegible] kundige archaeoloog, dr. L. J. F. Janssen, conservator bij [illegible] van oudheden te Leyden, ondersteuning ontvangen tot het [illegible] wetenschappelijke reis door Duitschland en aangrenzende rijken. Reeds is gemelde geleerde naar Berlijn vertrokken, en stelt zich voor ook de overige verzamelingen in Duitschland te bezoeken, ten einde kennis te maken met hare nieuwste aanwinsten op het gebied der oudheidkunde. Meer bijzonder heeft hij, zoo wij vernemen, zich ten doel gesteld, onderzoekingen omtrent de overblijfsels der *meerwoningen*, waarop hij reeds in de akademie de aandacht had gevestigd; verder de overblijfselen van de Frankische periode in de onderscheidene musea op te nemen; eindelijk bijdragen, zoo mogelijk in loco, te verzamelen voor de Etruskische opschriften. Vele daarvan zijn in het Leydsche museum voor[illegible]nden en van deze gaf de geachte geleerde reeds voor meer dan 20 jaren eene kritische uitgave in het licht, welke hem meer dan iemand anders als bevoegd regtvaardigt tot de thans ondernomen nasporingen.

Nopens de garnizoens-veranderingen, die tegen 1e Mei bepaald waren, schijnen eenige nadere beschikkingen te zijn genomen. Zij zouden, voorloopig, geheel of ten deele, geen voortgang hebben. Intusschen hangt dit natuurlijk ook af van den loop dien de zaken buiten 's lands nemen, en waarop de aandacht voortdurend zeer gespannen blijft. Nemen de omstandigheden onverhoopt een nog ernstiger keer, zoodat eenige maatregelen van voorzigtigheid zouden noodig worden, dan spreekt men er van, dat, even als in 1848, een paar vroegere ligtingen, 't zij geheel, 't zij gedeeltelijk, zullen worden opgeroepen.

— Naar men verneemt, heeft de regering geweigerd vergunning te verleenen aan den generaal-majoor van Gorkum, tot het aanleggen van een kanaal ter verbinding van de Schelde met de Maas en den Rijn. De voorwaarden, waarop die vergunning gevraagd werd, schijnen het verleenen daarvan niet te hebben toegelaten.

— Den 4den Mei aanst., des morgens ten 11 ure, zal de jaarlijksche algemeene vergadering worden gehouden der Nederlandsche maatschappij ter bevordering van de afschaffing der slavernij.

— Volgens de *Stoompost* bestaan de voorwaarden, waarop de voorloopige vergunning voor de Zuider-spoorweglijn is verleend, in eene rente-waarborg door het rijk van 4½ pCt. en eene subsidie voor bruggen en groote werken. Het benoodigd kapitaal is geraamd op omstreeks vijf en dertig millioen.

— Wij achten het niet onbelangrijk mede te deelen, dat thans de volgende telegraaf-kantoren gevestigd zijn, als: te Alkmaar, Amsterdam, Arnhem, Assen, Bergen-op-Zoom, Breda, Brielle, Brouwershaven, Cullenburg, Delft, Deventer, Dirksland, Dordrecht, Goes, Gorinchem, Gouda, Groningen, Haarlem, Harlingen, Hellevoetsluis, Hengelo, 's Hertogenbosch, Hoorn, Kampen, Leeuwarden, Leyden, Maastricht, Meppel, Middelburg, Nieuwediep, Nijmegen, Purmerend, Roermond, Roozendaal, Rotterdam, Schiedam, Sneek, Tiel, Utrecht, Veenenburg, Venlo, Vlissingen, Wormerveer, Zaandam, Zutphen en Zwolle. Men verwacht spoedig de vestiging van kantoren te Enkhuizen, Lemmer en Vlaardingen.

— Men zal zich nog wel de Maleijers herinneren, wier proces eerst voor het hof van Zuidholland en later voor dat van Gelderland is gevoerd geworden. Zij werden om den straf, waartoe zij veroordeeld waren, te ondergaan naar de gevangenis te Leeuwarden gebragt. Men verneemt thans dat het hun daar niet alleen zeer goed gaat, dat zij zich zeer ondergeschikt betoonen, gaarne aanhooren de lessen hun daar gegeven, maar ook dat het onderwijs, door hen daar genoten, zich reeds zooverre heeft uitgestrekt, dat een hunner, met name de vierde beschuldigde in het proces, Kasidin, oud 30 jaren, geboren te Rembang, zal worden gedoopt en tot de protestantsche geloofsbelijdenis zal toetreden.

— Op den 20sten dezer is te Rotterdam de 3de algemeene vergadering gehouden van het zeemanshuis. Uit het verslag bleek het dat die inrigting zich in bloei en vooruitgang mag verheugen. Het getal zeelieden in het huis opgenomen was in het voorgaande jaar verdubbeld en bedroeg 702. De ontvangsten bedroegen ƒ 13,340.69 tegen ƒ 6,938.69 in het vorige jaar. De gelden, voor rekening van schepelingen in de spaarbank belegd, bedroegen ult. December 1858 ƒ 4,305.51. Niettegenstaande dien vooruitgang was het nog niet gelukt om de uitgaven door de inkomsten te dekken. Aan het slot van het verslag wordt het volgende gezegd:

Wij kunnen niet dan een tevreden en dankbaren blik op den afgelegden weg slaan. Bij veel tegenstand heeft het ons niet aan aanmoediging ontbroken. Reeds in de eerste dagen na de opening van het zeemanshuis ondervonden wij die aanmoediging in een voorval, dat wij ons veroorloven u mede te deelen.

Bij de afbetaling in het zeemanshuis eener equipage bevond zich een matroos in dusdanigen beschonken toestand, dat hij bijna geen besef had van hetgeen er rondom hem omging. Onze wakkere directeur, begrijpende dat, indien hij zoo het huis verliet, hij groot gevaar zou loopen des anderen daags weinig meer van zijne ontvangen gagie, ongeveer ƒ 160, terug te vinden, besloot hem, met behulp van een zijner landslieden, in het huis woonachtig, aldaar te houden, en bragt hem, bijna in eenen bewusteloozen toestand, op een der kamertjes, terwijl hij zijn geld in bewaring nam. Den volgenden morgen was die matroos zeer verwonderd zich aldaar te bevinden, doch besloot, op aanraden van den directeur, in het huis te blijven, en vroeg hem dagelijks zooveel van zijn geld als hij lust had te verteren. Na 2 of 3 dagen gaf hij zijne bevreemding te kennen, dat zijn geld nog niet op was, zeggende dat sedert 3 jaren, dat hij van Rotterdam voer, het nooit langer dan 2 dagen geduurd had. Hierover nadenkende, begreep hij dan toch, dat dit geld nuttiger te besteden was, en besloot met het overschot, zijnde ongeveer ƒ 100, zijne oude moeder in Munsterland, die hij, sedert hij varende was, nooit meer was gaan zien, te verblijden, en werkelijk vertrok hij den volgenden morgen over Utrecht daarheen. Zie, die zoon, die tot zijne oude moeder wederkeerde, was ons de schoonste triomf op onze tegenstanders en ons als een blijk, dat de zegen van boven op onzen arbeid rust.

— Men verneemt, dat te Lienden, in den Tielerwaard, overleden is de heer Gerrit Verbrugh, grondeigenaar op den huize Voorzorg, en dat deze heer al zijne bezittingen heeft vermaakt aan de Herv. kerk aldaar, onder voorwaarde, dat een tweede predikant, en wel een regtzinnig leeraar, beroepen worde. Het kapitale huis is bestemd voor pastorie van den te beroepen predikant en men berekent, dat zijn tractement minstens ƒ 1000 's jaars zal kunnen bedragen. Men zegt, dat hij korten tijd voor zijn overlijden een zijner bloedverwanten de, naar de meening van dezen, geruststellende verzekering gaf, dat al zijne nabestaanden even veel van hem zouden erven, en hij had gelijk, want zij krijgen geen van allen iets.

— Donderdag morgen ll. is aan den Lutjeweg, onder Drogeham (prov. Friesland), het gruwelijk verminkte lijk gevonden eener bejaarde vrouw, die in genoemd dorp, gescheiden van haren man, leefde. De justitie doet onderzoek.

— Vrijdag ll. is het r. k. armhuis te Uithuistermeeden (Groningen), bewoond door 28 personen, van welke vele om te werken afwezig waren, geheel afgebrand. Door dezen ramp verkeeren de bewoners in benarden toestand en zijn zij aan de algemeene menschlievendheid aanbevolen.

— Volgens een berigt uit Batavia is de generaal Steinmetz, aan den arm gewond, te Soerabaya aangekomen. Het *H.* en *E. B.* meldt daaromtrent het volgende: De jongste berigten van Boni loopen tot den 20sten Februarij. Op eene verkenning werd de opperbevelhebber Steinmetz ernstig in den bovenarm gewond, zoodat hij genoodzaakt was het bevel aan zijn opvolger, den tweeden bevelhebber, kolonel Waleson, over te dragen. Een aanval der vijandelijke kavallerie werd door eene compagnie van het 10de bataillon en een detachement mariniers duchtig ontvangen en teruggeslagen, waarbij 29 opstandelingen werden doodgeschoten, waaronder zich een neef der koningin van Boni bevond. Van onze troepen werd slechts één man gedood.

's GRAVENHAGE, 26 April.

Bij kon. besluit van den 21sten dezer is bepaald dat de commissie tot het doen eener inspectie over het kon. instituut voor de marine te Willemsoord voor dit jaar zal bestaan uit: den vice-admiraal D. Bijl de Vroe, directeur en kommandant der marine te Willemsoord, als voorzitter; den hoogleeraar G. van Heynsbergen, president der commissie tot het examineren der zeeofficieren; de kapiteins ter zee H. C. van Vreeland en R. van Voss, en de kapitein-luitt. ter zee G. C. C. Pels Rycken en J. P. G. Muller; de vier laatstgenoemde als leden.

— HH. MM. de koning en de koningin, Z. K. H. de prins van Oranje, HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik, HH. KK. HH. prins en prinses Frederik benevens prinses Marie hebben Zondag morgen in de Kloosterkerk de bediening van het H. Avondmaal bijgewoond, welke plegtigheid door den wel-eerw. heer ds. de Willigen werd bestuurd.

— Men gelooft dat ook Scheveningen gedurende het aanstaande badsaizoen den nadeeligen invloed der tegenwoordige tijdsomstandigheden zal ondervinden, daar nog bijkans geene appartementen zijn verhuurd, hetgeen ten vorigen jare in dubbele mate het geval was; integendeel hebben reeds ver-

scheidene gasten, die vertrekken op het groote Badhuis hadden besteld, die afgezegd.

— De tweede kamer is tegen Dingsdag 3 Mei bijeengeroepen, tot hervatting der werkzaamheden. De eerste kamer komt morgen bijeen.

— Met genoegen verneemt men dat de heer mr. Faber van Riemsdijk, deken der orde van advocaten alhier, in beterschap toeneemt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 24 April.

Donderdag ll. had in de bijzondere kapel van Windsor Castle de plegtige kerkelijke bevestiging plaats van prinses Alice, tweede dochter der koningin. Den vorigen dag was zij in tegenwoordigheid van de koningin, den prinsgemaal en den aartsbisschop van Canterbury door den deken van Windsor ondervraagd.

— De *Daily News* verzekert dat Oostenrijk reeds heeft geantwoord op het door onze regering ingediende protest, ten opzigte van de instructiën aan den generaal Giulay gegeven. Dit antwoord, hoewel in eenen beleefden vorm opgesteld, bevatte eene weigering om verandering in de genoemde instructiën te brengen. Graaf Buol zou daarin verklaren dat de keizer den tot hiertoe aangenomen gedragslijn tot het einde toe zou volgen.

Het is zeker dat onze regering nog altijd hare krachten inspant om Oostenrijk tot andere inzigten over te halen. Graaf Malmesbury heeft daartoe zijnen broeder, gezant te Bern, naar Milaan gezonden. Of deze in zijne zending zal slagen is twijfelachtig. Men zou echter al te vreden zijn indien hij er in slaagde het begin der vijandelijkheden te doen uitstellen.

Onze dagbladpers is algemeen gestemd voor eene gewapende onzijdigheid, als de beste staatkunde die Engeland in dit oogenblik kan volgen. De bladen der oppositie blijven steeds vijandig tegenover lord Derby, en verwijten hem eene te groote sympathie voor Oostenrijk. Dit verwijt straalde ook door in eene redevoering door lord Russell gehouden, in eene vergadering van kiezers in de city. De genoemde spreker heeft bij die gelegenheid zijne medeburgers uitgenoodigd, om geen deel te nemen aan geldleeningen die men voor den eenen of anderen staat mogt ondernemen. Als de zenuw van den oorlog ontbreekt, zeide hij, zal men spoedig genoodzaakt zijn vrede te sluiten.

— De *Times* deelt als gerucht mede dat de kanaalvloot is vertrokken met verzegelde lastbrieven. Hare bestemming zou de Adriatische zee zijn.

— Alvorens naar New-Orleans terug te keeren, heeft de groote schaakspeler Morphy dezer dagen acht partijen gespeeld tegen de voornaamste hier aanwezige beoefenaars van het schaakspel. De heer Morphy bevond zich in eene kamer geheel alleen en oogenblikkelijk, nadat de gedane zetten hem waren medegedeeld, maakte hij zijn zet bekend. De uitslag was, dat na eenen strijd van zeven uren twee partijen door den heer Morphy werden gewonnen en de overige remise waren.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 April.

De *Moniteur* berigt dat niet alleen Engeland maar ook Rusland geprotesteerd heeft tegen de handelwijze der Oostenrijksche regering. Voorts zijn, volgens dat blad, de bevelhebbersposten bij het leger aldus verdeeld: de generaal Magnan houdt het bevel over de troepen te Parijs; de maarschalk Pélissier zal het observatieleger aanvoeren, welks hoofdkwartier te Nancy gevestigd wordt; de maarschalk Castellane het bij Lyon vereenigde leger. De maarschalk Randon is belast met het opperbevel over het leger der Alpen, waarbij Baraguay d'Hilliers, Mac Mahon, Canrobert en Niel kommandementen erlangen.

Men spreekt thans niet meer over het al of niet waarschijnlijke van den oorlog, maar alleen, wanneer hij zal beginnen en welke uitbreiding hij zal erlangen. Naar men verneemt is eerst Dingsdag avond de tijd, door Oostenrijk bij het ultimatum bepaald, verstreken. De Oostenrijksche troepen zouden dan den volgenden dag kunnen oprukken. De Fransche troepen, die in den omtrek van Marseille en op de Sardinische grenzen staan, zullen zich eerst in beweging zetten als de oorlog is verklaard. Twee legercorpsen zullen te lande Sardinië binnen rukken, terwijl een derde te Genua zal ontscheept worden.

De Fransche en Oostenrijksche diplomaten die alhier en te Weenen verblijf houden hebben hunne paspoorten nog niet gevraagd, maar maken toebereidselen voor hun vertrek.

Er worden allerwege maatregelen genomen om ons leger voor het te veld trekken uit te rusten. Naar men zegt is het bevel over de keiz. garde, die gereed is om op te trekken, aan prins Napoleon toevertrouwd.

— Het wetgevend ligchaam is morgen tot eene buitengewone zitting opgeroepen, ten einde eene gewigtige mededeeling van de regering te ontvangen. Men verwacht dat de regering de gronden zal aanwijzen waarop het noodig wordt geacht Piemont in den strijd tegen Oostenrijk te ondersteunen. De regering zal waarschijnlijk ook een voorstel doen om de reserve van 1857 en 1858 onder de wapenen te roepen. Deze reserve is 140 à 150,000 man sterk en zal bij het observatieleger van den maarschalk Pélissier gevoegd worden. De keizer moet tot den maarschalk Pélissier gezegd hebben dat hij mogelijk wel het meest gewigtige kommandement had. Men wil deze woorden doen slaan op de houding, die Duitschland in het vervolg zou kunnen aannemen.

— De generaals Canrobert en Niel zijn reeds naar het leger vertrokken. Volgens de *Patrie* zullen de keizer en prins Napoleon Woensdag avond mede derwaarts gaan.

— Daar de maarschalk Pélissier het bevel zal voeren over het observatieleger aan den Rijn, gelooft men dat de heer Persigny hem als gezant te Londen zal vervangen.

— De keizer heeft 15,000 frs. geschonken aan ieder officier van zijn huis, die met hem deel aan den veldtogt zal nemen.

— Aan de troepen, die Vrijdag avond van hier naar Lyon zijn vertrokken, werd door de bevolking een zeer luidruchtig uitgeleide gedaan. Er was eene ontzettende volksmenigte op de been. De lucht weêrgalmde van de kreten: *leve Italië! weg met Oostenrijk!* Toen de stoet door de voorstad St. Antoine trok, werd de volksdemonstratie een triomftogt. De troepen marcheerden bij fakkellicht door die volkrijke wijk der hoofdstad, en werden overal met dezelfde geestdrift toegejuicht als waarmede men hen bij hunne terugkomst uit de Krim ontving. De dagbladen geven zich veel moeite om die geestdrift levendig te houden en zoo mogelijk op te wekken.

— Eene door den heer Rattier nagelaten verzameling van oude porselein-, émail- en andere kunstvoorwerpen, heeft bij openbare veiling 400,000 fr. opgebragt. Enkele zoutvaten werden met 6000, 7000, 10,000 zelfs 12,000 fr. het stuk betaald. Zes miniaturen van Clouet bragten 12,000 fr. op. De heer Thiers besteedde aanzienlijke sommen, en kocht een émail-schilderstuk van Jean Pennicaud, voorstellende »de afneming van het kruis," naar Sciavone, voor 15,000 fr.

— De telegrafische gemeenschap met Algerie is weder afgebroken.

ITALIE.

Uit Turyn wordt berigt dat het Oostenrijksche ultimatum in den avond van 23 April door den baron Kellerberg aan graaf Cavour is overhandigd. Het antwoord is wel te voorzien. Graaf Cavour kan verklaren dat daar hij de door de mogendheden voorgestelde ontwapening heeft aangenomen, hij zich ten opzigte van het ultimatum op die zelfde mogendheden beroept en des noods hunne tusschenkomst inroept.

De kamer van afgevaardigden, buitengewoon bijeengeroepen, heeft met 110 tegen 24 stemmen een wets-ontwerp aangenomen, waarbij aan den koning de uitvoerende en wetgevende magt wordt toegekend. De leden zijn onder den kreet *leve de koning!* uiteengegaan. Bij het verlaten van het gebouw is graaf Cavour door de bevolking met gejuich begroet.

Het leger bestaat uit 5 divisiën infanterie en eene divisie kavallerie. Naar men zegt zal de koning het opperbevel aanvaarden, en den generaal de la Marmora onder zich hebben. Graaf Cavour zou met de portefeuille van oorlog belast worden. Bij een inval der Oostenrijkers zouden de troepen, gelijk gemeld is, terugtrekken, ten einde het Fransche leger af te wachten.

— Te Milaan verwacht men elk oogenblik dat de stad in staat van beleg zal verklaard worden. Men ziet nog altijd de komst des keizers te gemoet. De ongerustheid is groot. De aartshertog Maximiliaan is naar Venetië vertrokken om de vloot te inspecteren.

— Eenige regimenten Kroaten zijn van Milaan vertrokken ten deele naar Pavia en ten deele naar Como. Deze troepen boezemen aan de bevolking veel vrees in, want het zijn in waarheid wilden. Toen zij te Como aankwamen heeft de militaire bevelhebber de bevolking moeten gerust stellen door de verzekering dat buitensporigheden streng zouden gestraft worden.

— Men meldt uit Piacenza dat de Oostenrijksche kommandant der citadel, ter betaling van de soldij der troepen, zich met geweld heeft meester gemaakt van de stedelijke kas, zeggende dat zijne regering later met de hertogin zou afrekenen. Men verwacht dagelijks van deze laatste eene proclamatie, waarin zij te kennen geeft dat zij, daartoe door de omstandigheden genoodzaakt, voor het geweld bukt en zich met haren zoon verwijdert.

— In den Kerkelijken Staat wordt van regeringswege veel moeite gedaan om vrijwilligers voor het leger te werven, en ook de invloed der bisschoppen wordt daartoe aangewend. Zoo is door den bisschop van Cagli en Pergola een herderlijke brief aan de jongelingen van de beide dioecesen gerigt. De bisschop herinnert daarin aan den krijgsroem der oude Romeinen, gewaagt met scherpe berisping van de jongelieden, die in vreemde krijgsdienst gaan, en besluit met deze vermaning: Tot nog toe heeft onze groote souverein u met den teederen naam van kinderen vereerd; voortaan wil hij u ook zijne krijgsknechten noemen. Snelt dan toe op deze uitnoodiging. Toont dat gij in hem meer dan uwen vader ziet, en dat gij gereed zijt om uw bloed als water voor hem te vergieten en uw leven voor hem op te offeren. — Hoewel aan iederen vrijwilliger een handgeld van 60 scudi wordt verleend, zijn er nog weinigen opgekomen.

— Te Napels verwacht men elk oogenblik den dood des konings. Op Sicilië heerscht eene groote gisting en men is daar voor eenen opstand beducht.

PRUISSEN.

BERLIJN, 24 April.

Volgens de *Kreuzzeitung* heeft de Russische regering besloten een legercorps, onder bevel van den generaal Luders, mobiel te maken. Zij heeft verklaard, dat het hare troepen niet op zal laten rukken, zoolang dit ook niet in Duitschland plaats heeft. In het tegenovergestelde geval zal zij echter een observatie-corps naar de Oostenrijksche grenzen zenden, om dezelfde afwachtende houding aan te nemen, als Oostenrijk gedaan heeft tijdens den oorlog in de Krim.

— In eene buitengewone zitting van den bondsdag heeft Pruissen het voorstel gedaan, om de voornaamste bondscontingenten marschvaardig te verklaren en maatregelen te beramen tot wapening der bondsvestingen. Dit voorstel is aangenomen. Eenige regeringen waren van geen instructiën voorzien.

— Van het Zwitsersche leger zijn twee divisiën op den voet van oorlog gebragt.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 24 April.

Naar men wil is het bevel, om al de legercorpsen op den voet van oorlog te brengen, reeds uitgevaardigd.

— Volgens berigten uit Galatz hebben aldaar den 19den groote rustversto-

ringen plaats gehad. De bevolking der stad heeft de Israëlieten vervolgd en de synagoge geplunderd. Het plaatselijk bestuur was niet in staat de oproerigen te beteugelen, zoodat troepen uit Braila ter hulp zijn gezonden. Als oorzaak wordt opgegeven dat men in de woning van een Israëliet het lijkje van een kind, van Grieksche ouders, had gevonden.

INGEZONDEN.

BROODZETTING.

VI.

't Is niet te ontkennen; 't slot van het laatste artikel had wel den schijn van eene uitdaging en gaf aanleiding, om te denken aan het »tirez, messieurs!" waaraan niet is voldaan. Maar immers vroeger was als met één pennestreek de klagt, dat men over het algemeen duur brood eet, ter zijde gesteld. 't Is waar, men kan bijna overal teregt, omdat het brood tot minder prijs verkrijgbaar is dan door de commissie tot regeling der broodzetting wordt bepaald, en zelfs bij de leden der commissie. Maar de meeste ingezetenen hechten aan de zettingprijs eene hoogere waarde dan de commissie, omdat zij meenen, dat daarvoor alleen zuiver en deugdzaam brood te verkrijgen is en dat schijnbaar goedkooper brood werkelijk duurder is, omdat het misschien in hoedanigheid en gewigt verschilt. Naar de berekening, die gemaakt is volgens de grondslagen der afgeschafte broodzetting, kunnen de ingezetenen eischen goed brood, onvermengd en tot het bepaald gewigt. Maar daarvoor wordt te veel betaald, omdat men over het algemeen eerbied en vertrouwen stelt in het gezag, dat nu de commissie uit de broodbakkersnering bekleedt en daarin aan HH. burgemeester en wethouders is opgevolgd, evenwel zonder de waarborgen, die het openbaar gezag onder de werking der broodzetting gaf. Toen was er een toezigt op het gewigt van elk brood, dat aan de zetting onderworpen was en, zoo aan het bepaald gewigt eene zekere hoeveelheid ontbrak, volgde toepassing der bedreigde straf. Nu ontbreekt dat toezigt en die strafbedreiging; ja, als men op elk brood van vijf oncen een of twee centen meer betaalt, zal men wel krijgen wat men onder de werking der broodzetting zonder die opoffering verkreeg. 't Is ook mogelijk, dat men de zetting van het brood voor de meer vermogende verbruikers wat hooger opvoert, om aan de minder vermogenden het brood tot goedkooper prijs te verschaffen, maar op die philanthropische maatregel is wel een en ander aan te merken. Hoe het ook zij, de commissie uit de broodbakkers, die met de regeling der broodzetting is belast, kan niet anders dan, van haar standpunt blijven beweren, dat voor goed en deugdzaam brood tot het bepaalde gewigt elk eerlijk bakker aanspraak heeft op den prijs door haar gesteld. Maar behalve de bestrijding van dit beweren op grond der onwederlegde berekening volgens grondslagen, die dertig jaren lang zijn geëerbiedigd, — geldt ook de gevolgtrekking, dat wie tot minder prijs verkoopt dan de commissie bepaalt, geen brood levert van behoorlijke hoedanigheid en gewigt, gelijk vereischt wordt. Op dien grond rust ook ons beweren, dat het roggebrood, waarvan de prijs volgens de gemaakte berekeningen niet verschilt, wordt geleverd, zoo als het vervaardigd is van een mud goede rogge, dat na de maling gestort wordt in de broodtrog, zonder eenige builing te hebben ondergaan en alzoo met al de roggebloem daarin aanwezig, van hoedanigheid gelijk aan dat door de armbakkerij voor bedeelingen wordt afgeleverd.

Een punt is er nog, waarop aanmerking zou kunnen vallen, — 't betreft het bedrag der winst, die den bakker bij de broodzetting is toegekend. Het feit, dat dertig jaren lang dat bedrag is goedgekeurd, zonder dat eene verhooging is gevraagd, waartoe de weg geopend bleef, pleit reeds voor de billijkheid dier bepaling. Die winst kan naar de hoeveelheid verbruikte granen, waarvan brood is vervaardigd, voor al de bakkers worden berekend op ƒ67,500 en naar dienzelfden maatstaf is het even onbetwistbaar, dat het minimum van die winst voor bakkers; die het grootste debiet hebben over een twintigtal berekend, mag worden geraamd van ƒ800 tot ƒ2500 's jaars [1]). Die maatstaf mag op onberispelijkheid bogen, omdat de winst in verhouding staat tot het debiet en men niet met grond kan beweren, dat bij minder debiet prijsverhooging of vermindering van het brood in gewigt en hoedanigheid een geschikt en geoorloofd middel zou zijn, om het debiet te zien toenemen. Eerlijk duurt het langst en wie deugdzaam brood en behoorlijk gewigt tot een billijken prijs levert, zal zich in zijne hoop op een goed debiet niet bedrogen vinden [2]).

En nu is het de vraag, of de broodzetting kan worden aanbevolen in het belang der bakkersnering en der broodverbruikers en of hare wederinvoering geoorloofd zij?

M.

---

[1]) Die berekening kan voor allen als een *minimum* worden beschouwd, omdat, behalve andere voordeelen uit den verkoop van brood van weelde, beschuit, klein brood, gebak enz., alleen gerekend is op de winst bij de broodzetting toegekend van elk mud graan, naar de hoeveelheid verbakken van 1 Mei 1857 tot 30 April 1858. Die winst is genomen van de voornaamste bakkers, zoodat men verkreeg voor een ƒ2500, een ƒ2000, een ƒ1800, een ƒ1700, twee ƒ1600, twee ƒ1500, een ƒ1400, vier ƒ1300, twee ƒ1200, twee ƒ1000, twee ƒ900, een ƒ800 enz. De overige bakkers hebben bij een geringer debiet ook mindere voordeelen, even als zij die aan broodslijters leveren.

[2]) Op de broodbakkersnering rust, gelijk op elken tak van handel en nijverheid, een zware en onbillijke last. Het patentregt treft haar bij uitzondering van vele ingezetenen als eene income-tax van de ergste soort, waarbij velen worden geprivilegeerd. Dit moet gereedelijk worden erkend.

STADS-BERIGTEN.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag den 28sten April 1859, 's namiddags ten 1½ ure.

Onderwerpen:

1°. Missive van Curatoren van het Stedelijk Gymnasium, betreffende den onderwijzer Dr. J. de Vlaam.

2°. Benoeming van 3 leden voor de commissie van plaatselijk geneeskundig toevoorzigt.

3°. Bedenkingen van den Minister van Binnenl. Zaken, op de voordragt tot heffing van bruggeld.

4°. Voorstel van het raadslid Mr. N. Sikkel Groos, omtrent het gebruik der afkoopsom van 2 erfpachten.

5°. Adres van Jhr. W. J. C. Rammelman Elsevier, om continuatie der aan hem opgedragen commissie.

6°. Verzoek van de Wede. Witmans om gemeentegrond.

7°. Verzoek van C. F. en F. van der Linden, om vergunning tot het leggen van eene stoep.

8°. Verzoek van C. Bronsgeest, tot het leggen van een meststaal.

9°. Verzoek van Vrouwe de Wede. Mr. G. P. van Outeren, om afschrijving van plaatsel. dir. belasting, 1858.

10°. Verzoeken van Dr. E. van der Ven, Dr. P. Hoekema Kingma en Dr. H. van Hall, om teruggave of afschrijving van plaatsel. dir. belasting 1858.

11°. Verzoek van Vrouwe Collot d'Escury, om afschrijving van plaatsel. dir. belasting 1858.

12°. Verzoek van J. Jongeneel, om wijziging der in zake de plaatselijke directe belasting 1858 ten zijnen aanzien genomen beschikking.

13°. Staat van af- en overschrijving en suppletoire begrooting van de diaconie der Nederd. Hervormde gemeente.

14°. Voorwaarden tot verhuring der visscherij in de Vestgrachten.

15°. Voorwaarden tot verpachting van het baggerwerk in de grachten binnen de stad.

16°. Voorwaarden van fabricagewerken, als:

a. tot het uitvoeren van eenige brugwerken;

b. tot het schoonmaken en invoegen van gemetselde bruggen;

c. tot het verwen van eenige bruggen en brugleuningen;

d. tot het opvoegen en repareren van gedeelten gemetselde wallen;

e. tot het leggen van eenige kolkriolen met de noodige kolken;

f. tot het leveren van eene nieuwe straatmakerschuit.

g. tot het doen van herstellingen aan de kazerne-gebouwen.

HER-IJK.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, gezien hebbende het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland, in dato den 15den Februarij jl., no. 41, 2de afd. (*Prov.-Blad* no. 21), betreffende den her-ijk der maten en gewigten in Zuidholland, en gelet op de voordragt van den Arrondissements-IJker alhier, van den 2den dezer maand; herinneren bij deze den Ingezetenen dezer Gemeente hunne verpligting, tot het doen her-ijken van alle de bereids te voren geijkte lengte- en inhoudsmaten en gewigten, benevens de bij de inhoudsmaten van drooge waren behoorende strijksels, waarmede deze, overeenkomstig art. 8 van Z. M. besluit van den 21sten December 1822 (*Staatsblad* no. 54), moeten worden afgestreken. En worden zij ten dien einde opgeroepen ter bezorging der gemelde maten en gewigten, wel schoon gemaakt en gezuiverd, aan het Lokaal van den IJk, in de *Lange Schoolsteeg*; — zullende daartoe, tegen dadelijke betaling, worden gevaceerd:

Voor Wijk I, op den 3 en 4 Mei.
» » II, van den 5 tot den 7 Mei.
» » III, van den 9 tot den 12 Mei.
» » IV, van den 13 tot den 19 Mei.
» » V, van den 20 tot den 26 Mei.
» » VI, van den 27 Mei tot den 6 Junij.
» » VII, van den 7 tot den 17 Junij.
» » VIII, van den 18 tot den 24 Junij.
» de Buitenwijk van den 25 tot den 30 Junij.

met uitzondering echter van de goud- en zilversmids-, benevens de apothekers-, of medicinale-gewigten, voor welker her-ijking afzonderlijk zitting zal gehouden worden, te weten:

Voor de goud- en zilversmids-gewigten,
voor Wijk I, II, III en IV op den 26 April.
» » V, VI, VII, VIII en de Buitenwijk, op den 27 April.
Voor de medicinale-gewigten, voor Wijk I, II, III en IV, op den 28 April.
» » V en VI, op den 29 en 30 April.
» » VII, VIII en de Buitenwijk, op den 2 Mei.

telken dage van des morgens 9 tot des namiddags 1 ure, uitgezonderd Zon- en Feestdagen.

En vermanen Burgemeester en Wethouders voornoemd een iegelijk wien het aangaat, om zich bovengemelde dagen ten nutte te maken, aangezien de termijn voor den her-ijk in dit jaar eindigt met den 30sten Junij aanstaande, en terstond na het eindigen van dezen termijn het gebruiken of voorhanden hebben van ongeijkte maten en gewigten, volgens Koninklijk besluit van den 30sten Maart 1827 (*Staatsbl.* no. 13), verboden en, behalve met verbeurdverklaring der maten en gewigten, strafbaar is met eene boete van *tien* tot *honderd* gulden.

Wordende aan de belanghebbenden in het algemeen bij deze voorts herinnerd de Notificatie van Gedep. Staten van Zuidholland in dato 4 Augustus 1820, volgens welke de ijkpligtigheid zich uitstrekt tot alle handel- en neringdoende lieden, fabriekeurs en ambachtslieden, die in hunnen handel of hun bedrijf, eenige maten of gewigten gebruiken, en de apothekers of medicijnbereiders in het bijzonder, aan art. 3 en 5 van Zr. Ms. besluit in dato 21 October 1819 (*Staatsbl.* no. 52), bepalende hunne gehoudenheid tot het bezit van een *vol stel* gewigten, en medeverpligting tot den jaarlijkschen her-ijk daarvan, alsmede aan het Koninklijk besluit van den 5den Februarij 1826, no. 153, volgens hetwelk de bij den eersten ijk gestempelde greingewigten, zonder die eene nadere stempeling te doen ondergaan, jaarlijks door den ijker moeten worden nagezien en onderzocht.

En wordt wijders door deze ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat tot jaarletter gedurende 1859 voor den ijk der maten en gewigten bepaald is de letter D.

En zal deze door aanplakking en door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 7 April 1859. D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

ADVERTENTIËN.

Bevallen van eene DOCHTER H. H. C. DE VASSY — KIST.
LEIDEN, 25 April 1859.

De Ondergeteekende voelt zich met de zijnen gedrongen hartelijk dank te zeggen voor al de deelneming, hun dezer dagen bij het smartelijk verlies zoo buiten als binnen deze Stad betoond geworden.
LEYDEN 23 April 1859. W. A. VAN HENGEL.

Voor de menigvuldige blijken van deelneming, ondervonden gedurende de ziekte en bij het overlijden van mijnen geliefden Echtgenoot, den Wel-Edelen Heer GERARDUS HUBERTUS YSSELSTEYN, betuig ik, ook namens mijne Kinderen, Behuwd-Kinderen en Familie, mijnen opregten dank.

LEYDEN, 26 April 1859. Wed. G. H. YSSELSTEYN, QUANT.

MAATSCHAPPIJ VOOR TOONKUNST TE LEIDEN.

Ouders of Voogden verlangende Kinderen het Onderwijs op de Muziekschool der Maatschappij met het nieuw ingaande vierdejaars te doen genieten, of de lessen niet langer te doen bijwonen, gelieven zich tot dit doel aan te melden vóór den 30sten April aanstaande bij den Ondergeteekende, die daarvoor zal vaceren den 26sten, 27sten, 28sten en 29sten April, des namiddags van 3—4 ure in het Gebouw *tot Nut van 't Algemeen.*

De Comm. Secretaris der M. v. T.

LEIDEN, 22 April 1859. P. C. LEZWYN.

MODES.

De Ondergeteekende heeft de eer de Dames de ontvangst te berigten van de nieuwe **Modelhoeden**, enz. voor het Zomer-saisoen. Zij beveelt zich weder beleefdelijk aan.

J. J. DE SAUVAGE,
Heerengracht, N°. 789.

27 April 1859.

De Ondergeteekende heeft de eer de Dames te berigten, dat zij de Modellen der **Zomerhoeden** ontvangen heeft.

D. J. VAN PELLECOM.
Haarlemmerstraat, over de Mare.

De Ondergeteekenden hebben de eer UEd. kennis te geven, dat zij van *Parijs* ontvangen hebben de **Modelhoeden** voor het saisoen, alsmede **Bloemen, Linten** enz., en dat het Magazijn is *verplaatst* van de Vischmarkt naar de Bloemmarkt, Wijk IV. N°. 158, zich beleefdelijk aanbevelende.

LINDEMAN, Soeurs,
Bloemmarkt.

VERKOOPING IN DE STADS-BANK VAN LEENING TE LEYDEN,

op Vrijdag den 13den Mei 1859, des Voormiddags ten 10 ure, van **Verstaine Panden**, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte **Goederen**, beleend in de maand Januarij 1858.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

PUBLIEKE VERKOOPING,

aan de Haven te *Leyden*, op Vrijdag den 29sten April 1859, des voormiddags ten *tien* ure, van eene aanzienlijke partij nieuw **Timmerhout**, voornamelijk bestaande in: Dennen, Vuren en Greenen Deelen, Ribben en Schroten van onderscheidene dikte, zwaarte en lengte, Wijburger, Noordsche en Vlotdeelen, Kant- en Achterdeelen, Juffers, Kolders en Sparren, Dubbele en Enkele Latten, Eiken Planken en Ribben, en verdere Houtsoorten meer.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, bij opbod en afslag, op Zaturdag den 30sten April 1859, des *avonds* ten *zeven* ure, van:

Een HUIS, ERF EN TUIN met steenen KOEPEL, voorzien van twee Vertrekken, grooten Kelder met Fournuis en verdere getimmerten, mitsgaders bepoting en beplanting, hebbende een aangenaam uitzigt, staande en gelegen even buiten de Witte Poort der Stad *Leyden*, in de Laan van *Pieter van Twist*, onder *Soeterwoude*, geteekend met N°. 209, Kadaster Sectie K, N°s. 1882 à 1885, ter grootte van 5 roeden, 99 ellen.

Grondbelasting . . . . ƒ 12.54.

Dit perceel kan dadelijk in gebruik genomen worden en is te bezigtigen des Vrijdags vóór en op den verkoopdag.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris ALBERTUS VAN LEEUWEN, te *Leyden.*

M. E. D'AILLY en W. K. VAN MAARSCHALKERWAART, Makelaars, zullen op Maandag 30 Mei 1859, ten 12 ure des middags, te *Amsterdam*, in het *O. Z. Heeren-Logement*, ten overstaan van den Notaris E. BAAK, verkoopen:

De kapitale en welingerigte BOEREN-HOFSTEDE, genaamd **MIDDENWEG**, met derzelver hechte, sterke Huismanswoning, Stalling voor 24 stuks Hoornvee, van steen gebouwd Wagenhuis met Stalling voor 4 Paarden, nieuw gebouwd Zomerhuis met gemetseld Fournuis en Bakoven, Hooiberg, Werf en Moestuin; en de uitmuntende daaraan gelegene HOOI- EN WEILANDEN, groot volgens Kadaster 23 bunders, 58 roeden en 10 ellen. Een en ander in Groot-Duivendrecht, gemeente *Ouder-Amstel*, in den Groot-Duivendrechtschen polder en in den Venserpolder, gemeente *Weespercarspel.*

Te bezigtigen alle dagen, behalve des Zondags, van 10 ure af. Het Land te aanvaarden met Kersmis 1859. De Veilconditiën enz. te zien vier dagen vóór en op den verkoopdag ten Kantore van den Notaris E. BAAK, Keizersgracht over de Westermarkt.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

ingevolge Autorisatie der Arrondissements Regtbank te Leyden,

ten huize van LUCAS HOOFF, in de Herberg *de Ooijevaar* aan den Hoogen Rijndijk onder *Soeterwoude*, bij Opbod en Afslag op Dingsdag den 17den Mei 1859, des voormiddags ten elf ure van:

N°. 1. Een binnen weinige jaren geheel vernieuwd Huis, geteekend met N°. 475, zijnde de van ouds bekende Herberg genaamd: ***DE OOIJEVAAR,*** waarin die affaire nog met goed gevolg wordt voortgezet, met Erf en eenig Tuinland, annex aan het volgende perceel, zijnde de Kaatsbaan, staande en aangelegen aan den Hoogen Rijndijk en den Rijn onder *Soeterwoude*, Kadaster Sectie B, Nommers 1193 en 1255, te zamen groot 7 roeden 22 ellen.

Verhuurd met het Tuinland tot 1 Mei 1860 aan LUCAS HOOFF, voor ƒ 150 in het jaar.

Aangeslagen in de Grondlasten over 1859, tot ƒ 21.90.

N°. 2. Een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERVE, in twee gedeelten verhuurd wordende, geteekend met Nommers 474a en 474b, staande en gelegen aan den Hoogen Rijndijk onder *Soeterwoude*, nevens het voorgaande perceel, Kadaster Sectie B, Nommers 1116, 1117 en 1118, te zamen ter grootte van 2 roeden, 34 ellen.

Verhuurd het eene gedeelte aan JAN SNOEKER voor ƒ 52, en het andere aan JAN LINGEKAR voor ƒ 41.60 in het jaar, tot 1 Mei 1860.

Aangeslagen in de Grondlasten over 1859, tot ƒ 7.11.

N°. 3. Een HUIS, ERVE EN TUIN, zijnde het grootste gedeelte van het Huis binnen weinige jaren nieuw aangebouwd, staande en allerinaangenaamst gelegen in de kom der Gemeente *Leyderdorp*, aan de Trekvaart van *Leyden* naar *Utrecht*, en over den Rijn een schoon uitzigt hebbende, met een vrijen uitgang aan den Lagen Rijndijk en in zekere steeg, voorzien van vier Benedenkamers, waaronder een met Alkove en eene Bovenkamer, meest Behangen en van Stookplaatsen voorzien, alsmede van verschillende gemakken, voorts ruime Gang, Droog- en Turfzolders, Keuken met afzonderlijke Werkplaats en kleinere dito, groote gemetselde Regenbak, Bleekveld, Loods voor berging van turf en hout, en welaangelegde Tuin met exquise Vruchtboomen, Kadaster Sectie B, N°. 542, groot 3 roeden, 40 ellen.

Te aanvaarden 1 Julij 1859.

Aangeslagen in de Grondlasten over 1859, tot ƒ 16.09.

De voormelde perceelen kunnen worden bezigtigd des Dingsdags en Donderdags van iedere week, vóór en op den dag der Veiling en Toewijzing van 11 tot 2 ure.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van de Notarissen Mr. H. OBREEN, residerende te *Leyden* en A. J. RYSHOUWER, residerende te *Soeterwoude*, nabij het Leyderdorpsche Hek.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

ZATURDAG 23 April.

			Laagst. koers	Hoogst. koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld . . .	à 2½	pCt.	59 13/16	60 3/8	60 1/8
Dito Certificaten	„ 3	„	71 1/8	71 3/8	71 1/8
Dito dito	„ 4	„	92	93	93
Amortisatie Syndicaat	„ 3½	„	—	—	—
Handelmaatschappij	„ 4½	„	138	138¼	—
O. I. Leening	„ 4	„	92	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	„ 4½	„	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	„ 4½	„	—	—	—
BELGIE, ...	„ 2½	„	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	„ 2½	„	48½	—	—
Dito dito	„ 4½	„	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	„ 3	„	—	—	—
Dito dito	„ 4½	„	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	„ 1½	„	28	28½	28 1/8
Dito Obligatiën	„ 3	„	40 1/8	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	„ 5	„	37½	38	37 7/8
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	„ 3	„	41 3/4	42	41 7/8
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	„ 5	„	100 1/8	—	—
Dito dito 1828 en 1829	„ 5	„	99 5/8	100	—
Certif. bij dito 1831 en 1833 . .	„ 5	„	—	—	—
Dito 1840	„ 4	„	80	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	„ 4	„	—	—	—
Dito dito Nieuwe	„ 4	„	—	—	—
Inschrijving in Assign.	„ 6	„	—	—	—
Certificaten van dito	„ 6	„	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	ƒ	—	—	—
Dito Obligatiën	„ 4	pCt.	—	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½	„	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . . .	„ 5	„	—	—	—
Dito	„ 4	„	—	—	—
Dito Metall.	„ 5	„	49 1/4	50 1/8	49 5/8
Dito Nieuwe	„ 5	„	64 15/16	65 3/8	64 15/16
Dito 1847	„ 2½	„	26½	27¼	26 7/8
BRAZILIE, 1824 100 £	„ 5	„	97½	—	—
SARDINIE, ...	„ 5	„	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	„ 4½	„	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu .	„ 5	„	39	—	—
GRENADA, Obligatiën	„ 3¾	„	15 7/8	16	16
MEXICO, Obligatiën 1851	„ 3	„	18 1/8	18¼	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Braz. 1843, £ 100, 4½ pCt. 97½.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt. Prolongatie 4 pCt. Wissel-Disconto 3.

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is ƒ 9.65 à 9.75.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.